

Απόφαση ΣτΕ 2117/2008

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 24 Ιανουαρίου 2008, με την εξής σύνθεση: Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος και του Αναπληρωτή Προέδρου που είχαν κώλυμα, Α. Καραμιχαλέλης, Π. Καρλή, Σύμβουλοι, Κ. Πισπιρίγκος, Μ. Πικραμένος, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Ν. Αθανασίου.

Για να δικάσει την από 28 Φεβρουαρίου 2007 αίτηση:

του, ο οποίος παρέστη με τη δικηγόρο Αλεξάνδρα Καρέτσου (Α.Μ. 11788) που τη διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Δήμου Θεσσαλονίκης, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Ιωάννη Μακρή(Α.Μ. 2399 Δ.Σ. Θεσσαλονίκης) που τον διόρισε με απόσπασμα πρακτικού η Δημομαρχιακή Επιτροπή.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν : 1) το υπ' αριθμ. πρακτικό ορκωμοσίας των εκλεγέντων στις εκλογές των αρχών του Δήμου Θεσσαλονίκης της....., 2) η υπ' αριθμ. πράξη του εκλεγέντος δημάρχου, 3) η υπ' αριθμ. πράξη του ως άνω δημάρχου και 4) τα υπ' αριθμ. πρακτικά ορκωμοσίας και αναλήψεως καθηκόντων δημοτικού συμβούλου στον Δήμο Θεσσαλονίκης από τον

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Κ. Πισπιρίγκου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την πληρεξούσια του αιτούντος, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο του Δήμου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως κατεβλήθη το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. Α./2007 ειδικά γραμμάτια παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ο αιτών, ο οποίος ανακηρύχθηκε τακτικός δημοτικός σύμβουλος του Δήμου Θεσσαλονίκης με το συνδυασμό «.....» δυνάμει της υπ' αριθμ.54/4.12.2006 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και επί τη βάσει του αποτελέσματος των εκλογών της, όπως διαμορφώθηκε μετά την εκδίκαση ενστάσεων, ζητεί καθ' ερμηνείαν του δικογράφου την ακύρωση : α) του υπ' αριθμ. πρακτικού ορκωμοσίας των εκλεγέντων δημάρχου, τακτικών δημοτικών συμβούλων και τακτικών συμβούλων τοπικών συμβουλίων του εν λόγω δήμου, β) της υπ' αριθμ. πράξεως του δημάρχου, με την οποία προσκλήθηκε για ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων, μεταξύ άλλων, ο ανακηρυχθείς αναπληρωματικός δημοτικός σύμβουλος λόγω του ότι ο ίδιος δεν έδωσε εμπροθέσμως τον προβλεπόμενο όρκο, γ) της υπ' αριθμ. πράξεως του δημάρχου, με την οποία διαπιστώθηκε οριστικώς η έκπτωσή του από το αξίωμά του, λόγω της ως άνω παραλείψεως εμπροθέσμου ορκωμοσίας του, κατόπιν εξετάσεως και απορρίψεως των ισχυρισμών περί αντικειμενικής αδυναμίας προσελεύσεώς του για ορκωμοσία που προεβλήθησαν με την από 3.1.2007αίτησή του, και δ) των υπ'

αριθμ. πρακτικών ορκωμοσίας και αναλήψεως καθηκόντων από τον, που συντάχθηκαν μετά την απόρριψη των ισχυρισμών του από τον δήμαρχο.

3. Επειδή, στο άρθρο 23 παρ. 1 έως 4 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν.3463/2006, Α' 114) ορίζονται τα εξής : 1. Ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της Κοινότητας και οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) χρόνια. 2. Η εκλογή γίνεται κάθε τέταρτο έτος . . . 3. Η εγκατάσταση των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους. 4. Αν σε ένα Δήμο ή σε μία Κοινότητα δεν επικυρώθηκε τελεσίδικα η εκλογή έως την ημέρα της εγκατάστασης των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, η εγκατάσταση των αρχών αυτών γίνεται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την επικύρωση και σε ημέρα που ορίζει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας. Η θητεία των παλαιών αρχών παρατείνεται, ώσπου να εγκατασταθούν οι νέες». Σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις του ΚΔΚ, που είναι ερμηνευτέες σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 61 παρ. 2, 63, 64 παρ. 3 και 67 του ίδιου Κώδικα και των άρθρων 253 έως 260 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές εγκαθίστανται αυτοδικαίως και αναλαμβάνουν καθήκοντα την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται εκείνου της διενέργειας των εκλογών, εάν έχει ήδη γίνει προ της λήξεως του έτους διενέργειας των εκλογών η δημοσίευση των αποφάσεων με τις οποίες καθίσταται τελεσίδικη η εκλογή τους, ήτοι : α) όλων των αποφάσεων του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου, δικάζοντος σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, επί των ενστάσεων κατά του κύρους του εκλογικού αποτελέσματος και β) της απόφασης του ίδιου δικαστηρίου με την οποία ανακηρύσσονται, μετά την εκδίκαση των ενστάσεων, ο επιτυχών συνδυασμός, οι επιλαχόντες συνδυασμοί, καθώς και οι υποψήφιοι που εκλέγονται ως τακτικοί και αναπληρωματικοί (βλ. ιδίως άρθρο 259 παρ. 3 του ΚΔΔ). Άλλως, ήτοι σε περίπτωση καθυστέρησης της δημοσίευσης των εν λόγω αποφάσεων, η θητεία των παλαιών αρχών συνεχίζεται και μετά την λήξη του έτους διενέργειας των εκλογών μέχρι να δημοσιευθούν οι αποφάσεις και να ορισθεί ακολούθως, με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η ημέρα εγκαταστάσεως των νέων αρχών, η οποία δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από δεκαπέντε (15) ημέρες από την δημοσίευση των αποφάσεων.

4. Επειδή, εξ άλλου, στο άρθρο 70 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ορίζονται τα εξής: «1. Μετά την τελεσίδικη επικύρωση της εκλογής και ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της Κοινότητας, οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους δίδουν τον ακόλουθο όρκο : «Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου». 2. Η ορκωμοσία γίνεται στο Κατάστημα του Δήμου ή της Κοινότητας σε δημόσια συνεδρίαση, της οποίας ο ακριβής χρόνος (χρονολογία και ώρα) ορίζεται από τον εκλεγέντα δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας. 3. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τον δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας και όλους τους συμβούλους που ορκίσθηκαν. Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα, από τα οποία το ένα παραμένει στο Δήμο ή την Κοινότητα και το άλλο αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Τα προαναφερόμενα πρόσωπα αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους από την ημέρα της

εγκατάστασης. 4. Σε όσες περιπτώσεις η ορκωμοσία δεν πραγματοποιήθηκε, για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας καλεί τον επιτυχόντα προς ορκωμοσία εντός πέντε (5) ημερών, αφότου του γνωστοποιήθηκε η άρση των λόγων». Στο επόμενο άρθρο 71 του ΚΔΚ ορίζεται ότι: «1. Αν ένας δήμαρχος ή πρόεδρος Κοινότητας αποποιηθεί την εκλογή του, οφείλει να το δηλώσει με έγγραφο στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας έως την παραμονή της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. 2. Αν ένας δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος ή σύμβουλος δημοτικού διαμερίσματος ή τοπικός σύμβουλος ή πάρεδρος αποποιηθεί την εκλογή του, οφείλει να το δηλώσει με έγγραφο στον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο Κοινότητας, αντίστοιχα, έως την παραμονή της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. 3. Όποιος δεν αποποιηθεί την εκλογή του τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την έναρξη της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου, θεωρείται ότι την έχει αποδεχθεί. 4. Όποιος δεν αποποιηθεί την εκλογή του και δεν δώσει τον όρκο του προηγούμενου άρθρου μέσα στην προθεσμία των παραγράφων 1 και 2, εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα». Τέλος, στο άρθρο 73 παρ. 1 του ΚΔΚ ορίζεται ότι: «1. Τις έδρες των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, των συμβούλων των τοπικών διαμερισμάτων, των τοπικών συμβούλων και των παρέδρων που για οποιονδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί του ίδιου συνδυασμού. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας καλεί αμέσως τους αναπληρωματικούς συμβούλους ή παρέδρους, με τη σειρά της εκλογής τους, και αυτοί οφείλουν να παρουσιασθούν για ορκωμοσία μέσα σε πέντε (5) ημέρες αφότου τους επιδόθηκε η πρόσκληση. Η ορκωμοσία γίνεται ενώπιον του δημάρχου ή του προέδρου της Κοινότητας αναλόγως . . .». Όπως συνάγεται από τις διατάξεις αυτές, που είναι ερμηνευτέες σε συνδυασμό με τις διατάξεις που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη, ο νομοθέτης επιβάλλει στα πρόσωπα, τα οποία εκλέγονται στα αξιώματα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού και δεν αποποιούνται την εκλογή τους, να εγκαθίστανται και να αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους κατά τον νόμιμο χρόνο ενάρξεως της θητείας τους, έχοντας ήδη ορκισθεί για την σύμφωνη με το Σύνταγμα και τους νόμους διοίκηση του δήμου ή της κοινότητας. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, ο νομοθέτης επιβάλλει σ' αυτούς που παραλείπουν υπαιτίως να προσέλθουν εμπροθέσμως για ορκωμοσία, προ της νομίμου ενάρξεως της θητείας τους, αυτοδικαίως την έκπτωση από το αξίωμά τους, την οποία αρμοδίως διαπιστώνει είτε ο δήμαρχος που έχει την ευθύνη να κινήσει «αμέσως» την διαδικασία για την ορκωμοσία των αναπληρωματικών τους και την ανάληψη καθηκόντων από αυτούς (πρβλ. ΣτΕ 2132/2004 επτ.) είτε ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας κατά την άσκηση της κρατικής εποπτείας και επί τη βάση του αντιτύπου του πρακτικού ορκωμοσίας που κοινοποιείται σ' αυτόν. Εξ άλλου, στην περίπτωση κατά την οποία οι δικαστικές αποφάσεις που συνεπάγονται την τελεσίδικη επικύρωση της εκλογής δημοσιεύονται προ της λήξεως του έτους διενεργείας των εκλογών και οι νέες αρχές εγκαθίστανται αυτοδικαίως στον δήμο ή την κοινότητα την 1η Ιανουαρίου του επομένου έτους, οι εκλεγέντες οφείλουν να προσέρχονται για ορκωμοσία το βραδύτερο εντός της προτεραιάς της ως άνω ημέρας, ήτοι εντός της 31ης Δεκεμβρίου του έτους διενεργείας των εκλογών, ακόμη και αν δεν έχουν προσκληθεί προς τούτο από τον εκλεγέντα δήμαρχο ή θεωρούν μη νόμιμη την πρόσκληση που αυτός έχει απευθύνει, διότι στην περίπτωση αυτή η 31η Δεκεμβρίου του έτους διενεργείας των εκλογών προκύπτει, ως τελευταία ημέρα της προθεσμίας για την ορκωμοσία, ευθέως από τις διατάξεις του ΚΔΚ που οφείλουν να

γνωρίζουν (πρβλ. ΣτΕ 2132/2004 επτ.) και, συνεπώς, η παραβίαση της προθεσμίας αυτής συγχωρείται μόνον αν συντρέχουν λόγοι αντικειμενικής αδυναμίας προσελεύσεως στο πρόσωπο κάποιου εκλεγέντος. Αντιθέτως, στην περίπτωση κατά την οποία οι εν λόγω δικαστικές αποφάσεις δημοσιεύονται μετά την λήξη του έτους διενεργείας των εκλογών και η τελευταία ημέρα της προθεσμίας για την ορκωμοσία των εκλεγέντων προκύπτει με την έκδοση της πράξης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας περί ορισμού της ημέρας εγκαταστάσεως των νέων αρχών, ως προτεραία αυτής της ημέρας, πρέπει η εν λόγω πράξη, για την οποία ο ΚΔΚ δεν προβλέπει διατυπώσεις δημοσιότητας, να κοινοποιείται στον εκλεγέντα δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας και αυτός οφείλει περαιτέρω να απευθύνει πρόσκληση για ορκωμοσία στους εκλεγέντες που δεν έχουν ήδη ορκισθεί, με μνεία της ορισθείσης ημέρας εγκαταστάσεως των νέων αρχών, άλλως η παράλειψη εμπροθέσμου ορκωμοσίας είναι ανυπαίτια και δεν συνεπάγεται την αυτοδίκαια έκπτωση των εκλεγέντων.

5. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι : α) Η εκλογή για την ανάδειξη των νέων αρχών του Δήμου Θεσσαλονίκης κατέστη τελεσίδικη πριν από την λήξη του έτους διενεργείας των εκλογών, με την δημοσίευση όλων των οριστικών αποφάσεων του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης επί των ασκηθεισών ενστάσεων και, τελικά, της υπ' αριθμ. 54/4.12.2006 αποφάσεως του ως άνω δικαστηρίου περί ανακηρύξεως των επιτυχόντων, ως εκ τούτου δε ημέρα εγκαταστάσεως των νέων δημοτικών αρχών κατέστη αυτοδικαίως η 1.1.2007 και καταληκτική ημέρα της προθεσμίας για την ορκωμοσία των εκλεγέντων η προτεραία αυτής, ήτοι η 31.12.2006,β) Ο εκλεγείς δήμαρχος απηύθυνε στους λοιπούς εκλεγέντες την υπ' αριθμ.9453/20.12.2006 πρόσκληση, με την οποία εζήτησε να προσέλθουν για ορκωμοσία στο Δημοτικό Σχολείο την 20.00' ώρα της 30.12.2006, γ) Στην πρόσκληση του δημάρχου ανταποκρίθηκαν οι εκλεγέντες, εκτός από τρεις (3) τακτικούς δημοτικούς συμβούλους, μεταξύ των οποίων ο αιτών, καθώς και δύο (2) τακτικούς συμβούλους τοπικών διαμερισμάτων, δ) Ο δήμαρχος, μετά την διαπίστωση της μη προσελεύσεως των ως άνω πέντε (5) εκλεγέντων για ορκωμοσία σύμφωνα με την πρόσκλησή του, εξέδωσε και ανήρτησε στην εξώθυρα του καταστήματος του Δήμου ανακοίνωση, στην οποία αναφέρεται ότι «το Δημαρχείο θα παραμείνει ανοικτό την 31.12.2006 από τις 8.00π.μ. έως και τις 24.00 μ.μ. λόγω της μη ολοκλήρωσης της διαδικασίας ορκωμοσίας της νέας Δημοτικής Αρχής». Με τα δεδομένα αυτά, ο αιτών υπεχρεούτο να προσέλθει για ορκωμοσία στο δημοτικό κατάστημα το βραδύτερο εντός της 31.12.2006 και η αυτοδίκαια έκπτωση από το αξίωμά του, λόγω της παραλείψεώς του να ανταποκριθεί στην υποχρέωσή του αυτή, δεν θα επήρχε το μόνον εάν απεδείκνυε ότι η προσέλευσή του εμποδίσθηκε από λόγους μη εξαρτώμενους από την βούλησή του, ήτοι από λόγους «αντικειμενικής αδυναμίας». Συνεπώς, αλυσιτελώς προβάλλεται με το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως ότι στον αιτούντα δεν έγινε νόμιμη επίδοση της υπ' αριθμ.9453/20.12.2006 προσκλήσεως του δημάρχου για ορκωμοσία, καθώς και ότι ο αιτών εν πάση περιπτώσει δεν υπεχρεούτο να ανταποκριθεί στην πρόσκληση διότι με αυτήν ορίσθηκε ότι η ορκωμοσία επρόκειτο να λάβει χώρα (στις 30.12.2006) σε δημοτικό σχολείο και όχι στο δημοτικό κατάστημα. Περαιτέρω, ο αιτών προέβαλε ενώπιον του δημάρχου και επαναλαμβάνει με το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως ότι εμποδίσθηκε να δώσει εμπροθέσμως τον προβλεπόμενο όρκο εξ αιτίας οικογενειακών λόγων(«εκτάκτου οικογενειακού προβλήματος»). Οι οικογενειακοί

λόγοι, όμως, των οποίων η επίκληση με τους ισχυρισμούς του αιτούντος έγινε όλως αορίστως, δεν είναι κατ' αρχήν αντικειμενικοί αλλά υποκειμενικοί, συνδεδεμένοι με τη βούληση του φυσικού προσώπου. Ως εκ τούτου, νομίμως ο εκλεγείς δήμαρχος, ο οποίος είχε την σχετική αρμοδιότητα σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη, διεπίστωσε την αυτοδίκαια έκπτωση του αιτούντος και εκκάλεσε για ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων αναπληρωματικό δημοτικό σύμβουλο, όλα δε τα περί του εναντίου προβαλλόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

6. Επειδή, τέλος, ο αιτών προβάλλει με το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως ότι η παράλειψή του να δώσει εμπροθέσμως τον προβλεπόμενο όρκο οφείλεται σε σοβαρό πρόβλημα υγείας που κατέστησε αναγκαία την μεταφορά του, στις2006, στο «.....» Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, όπου του συνεστήθη κατ' οίκον νοσηλεία για την αποφυγή επιπλοκών. Οι ως άνω, όμως, πραγματικοί ισχυρισμοί είναι απορριπτέοι αφ' ενός μεν διότι δεν προεβλήθησαν ενώπιον του δημάρχου, αφ' ετέρου δε διότι ουδέν αποδεικτικό στοιχείο περί μεταφοράς του αιτούντος στο «Ιπποκράτειο» Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης προσκομίζεται.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου. Και

Επιβάλλει στον αιτούντα την δικαστική δαπάνη του Δήμου Θεσσαλονίκης, η οποία ανέρχεται στο ποσόν των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 31 Ιανουαρίου 2008

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 2ας Ιουλίου 2008.

Ο Πρόεδρος του Α' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος Διακοπών

Γ. Παπαμεντζελόπουλος Α. Τριάδη